

УДК 338.512

*Т.О.ВОЛОШИНА, Т.В.РОМАНЧИК***РЕЗЕРВИ ЗНИЖЕННЯ ВИТРАТ ТА ЕКОНОМІЇ КОШТІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ З БУДІВЕЛЬНО-МОНТАЖНИХ РОБІТ**

Грошове вираження використання економічних ресурсів фірми для випуску і реалізації продукції або надання послуг називається витратами виробництва або собівартістю послуги. У даній статті розглянуто витрати підприємства з будівельно-монтажних робіт повітряних високовольтних ліній електропередач, а саме витрати на перебезування техніки (перегін з бази до місця будівництва об'єктів) та спосіб їх зниження. Природно, такі витрати повинні повністю компенсувати замовник, але це може бути здійснено тільки при включенні вартості перебезування до кошторису. Але є такі механізми, для яких подібні нормативи відсутні. Тому у статті запропоновано знизити витрати підприємства завдяки орендуванню транспортних засобів на місці будівництва об'єктів замість їх перевезення. Результатом впровадження даної технології стало скорочення транспортних витрат. Тобто при порівнянні суми витрат на використання об'єктів орендованої та власної техніки виявилось, що при великій відстані об'єкту вигідніше використовувати саме орендовану спеціалізовану техніку за місцем будівлі ліній електропередач.

Ключові слова: витрати, перебезування, орендована техніка, ефективність.

Денежное выражение использования экономических ресурсов фирмы для выпуска и реализации продукции или оказания услуг называется издержками производства или себестоимостью услуги. В данной статье рассмотрены расходы предприятия на строительные-монтажные работы воздушных высоковольтных линий электропередач, а именно затраты на перебазование техники (перегон с базы до места строительства объектов) и способ их снижения. Естественно, такие расходы должен полностью компенсировать заказчик, но это может быть осуществлено только при включении стоимости перебаживания в смету. Однако, есть такие механизмы, для которых подобные нормативы отсутствуют. Поэтому в статье предложено снизить расходы предприятия путем аренды транспортных средств на месте строительства объектов вместо их перевозки. Результатом внедрения данной технологии стало сокращение транспортных расходов. То есть при сравнении суммы затрат на использование объектов арендуемой и собственной техники оказалось, что при большом расстоянии объекта выгоднее использовать именно арендованную специализированную технику по месту строительства линий электропередач.

Ключевые слова: затраты, перебазование, арендованная техника, эффективность.

Monetary terms of using of economic resources of the company for production and sale of products or services is called the production costs or service cost. This article describes the enterprise expenses of construction and assembly work of high-voltage overhead electric power lines, namely, the costs of the relocation of equipment (stage from the base to the construction site of objects) and the way to reduce them. Naturally, such costs should be completely compensated by the customer, but it can only be done by including the cost of relocation into the estimate. But there are mechanisms for which such norms are absent. Therefore, the article proposed to reduce the costs of the enterprise by renting vehicles at the site of construction of the objects instead of their transportation. The result of introduction of this technology was the reduction of transportation costs. That is, when comparing the costs on the use of leased objects and own equipment, it turned out that for a large distance the object is more profitable to use rented specialized equipment at the site of construction of power lines.

Key words: costs, relocation, leased equipment, efficiency.

Вступ.

Метою кожного підприємства є досягнення економічного ефекту. Для кожного ринкового суб'єкту економічний ефект виражається у досягненні успіхів основного виду діяльності, наприклад, підвищення прибутковості, зменшення собівартості, поліпшення якості тощо. Усі підприємства прагнуть максимізувати свій прибуток, для цього потрібно проаналізувати собівартість, витрати на реалізацію продукції або послуг, резерви зниження собівартості та впровадити заходи щодо зниження витрат на підприємстві. Тільки комплексно аналізуючи витрати на виробництво, точно визначаючи резерви їх зниження, підприємство зможе досягти своєї мети, а саме зниження собівартості.

Економіка комерційної організації, як і будь-якої іншої підприємницької структури, будується на принципах порівняння в грошовій формі доходів від виробничої діяльності та витрат, пов'язаних з її здійсненням. Порівняння доходів і витрат дозволяє оцінити ефективність роботи організації. Дослідження та оцінка ефективності управління витратами є важливою функцією управління виробництвом, так як зниження даних економічних показників призводить до збільшення прибутку підприємства [1].

В. Г. Лебедєв, Т. Г. Дроздова і В. П. Куртарєв вважають, що витрати – це економічний показник, який характеризує об'єм ресурсів у грошовому

вираженні за певний період часу, використаних на виробництво та збут продукції або послуг, що відображає їх у складі собівартості продукції, робіт, послуг [2].

До витрат, які безпосередньо пов'язані з наданням послуг, відносять витрати:

- на оплату праці персоналу, зайнятого в наданні послуги;
- на придбання матеріальних засобів, споживаних в процесі надання послуги;
- інші нормативні витрати, пов'язані з наданням послуги.

Дослідження згаданих показників повинно забезпечити такий обсяг виручки від надання послуг, щоб покрити витрати і забезпечити належний прибуток. Прибуток є рушійним мотивом підприємницької діяльності, проте досягнення цілей підприємства сильно залежить від величини витрат. Тому витрати організації є найважливішим блоком економічного аналізу.

Отже, чим нижчі витрати підприємства, тим вищий прибуток, а даний аспект є головним показником ефективної діяльності підприємства. Тому керівництво прикладає немалі зусилля у напрямку зниження витрат.

Аналіз останніх досліджень та літератури.

Витрати на підприємстві вивчалися багатьма економістами, в тому числі і К. Марксом. Однак у К. Маркса мета була особливою. Він прагнув всебічно розглянути аспекти експлуатації найманої праці. За допомогою дослідження суті витрат Маркс виходить на іншу проблему – аналіз утворення середньої норми прибутку на рівновеликий капітал.

Сучасні економісти розглядають витрати організації з точки зору підприємця. При вирішенні завдань, що обґрунтовують оптимальну стратегію фірми, досягається мета обґрунтування принципу отримання рівного доходу на кожну гривню, витрачену на покупку будь-якого фактора виробництва або надання послуги. Таким чином, сучасні економісти отримали той самий результат, що і К. Маркс, – утворення середньої норми прибутку [3].

Важливу роль в управлінні собівартістю грає економічний аналіз, який дозволяє оцінити господарські ситуації, пов'язані з формуванням собівартості продукції або послуги, виявити недоліки, резерви поліпшення використання ресурсів і прийняти відповідні управлінські рішення.

Особливої актуальності проблема методики аналізу витрат на надання послуг і собівартості набуває на сучасному етапі. Багато вітчизняних і зарубіжних економістів досліджують проблеми методики аналізу витрат: Івашкевич В. Б., Дусаєва Е. М., Карпова Т. П., Бере Г., Купер Р., Джонсон Т., Каплан Р.

Ефективний аналіз витрат можливий тільки в комплексі з іншими основними елементами менеджменту підприємства, який включає операції, які відображають прийняття оптимальних управлінських рішень на підставі аналізу та забезпечення його виконання на основі певної аналітичної інформації [4].

Також у навчальній економічній літературі представлено безліч методик, що дозволяють проаналізувати витрати на виробництва та послуги підприємства, наприклад методики Бороненкова С. А., Любушина Н. П., Скамая Л. Г., Савицької Г. В. [5].

Мета статті.

Визначення економії коштів на підприємстві з будівельно-монтажних робіт за рахунок відмови від перебазування спеціалізованої техніки та взяття її в оренду на місці дислокації.

Постановка проблеми.

Витрати на підприємстві грають важливу роль у формуванні бюджету. У сучасних економічних умовах складним питанням залишається пошук резервів зниження витрат. Воно дуже актуально, так як його рішення дозволяє кожному конкретному підприємству вижити в умовах жорсткої ринкової конкуренції, побудувати міцне і сильне підприємство, яке буде мати хороший економічний потенціал. Тому якщо витрати не контролювати, не відстежувати, не намагатися їх скоротити (при необхідності), то надалі на будь-якому підприємстві можемо спостерігати негативну тенденцію до зниження по багатьом фінансовим показникам, наприклад, зниження прибутку, рентабельності підприємства. У даній статті

розглядається специфічний вид підприємства, котре займається будівельно-монтажними роботами по капітальному будівництву, капітальному ремонту та реконструкції повітряних високовольтних ліній електропередач, виробництвом металоконструкцій. Тому при здійсненні підрядником будівельно-монтажних робіт (БМР) віддалено від основного місця дислокації його будівельної техніки, неминуче виникають витрати на перебазування необхідних для будівництва машин і механізмів. Це несе за собою великі витрати, які можна зменшити.

Основні результати дослідження.

Зниженню витрат на підприємстві, а саме собівартості, сприяє зменшення транспортних витрат (шляхом використання матеріальних ресурсів місцевого виготовлення, найбільш дешевого виду транспорту) та інших витрат по збуту продукції або послуг [6].

Отже, при здійсненні підрядником будівельно-монтажних робіт (БМР) віддалено від основного місця дислокації його будівельної техніки, неминуче виникають витрати на перебазування необхідних для будівництва машин і механізмів. Природно, такі витрати повинен повністю компенсувати замовник, але тільки при включенні вартості перебазування до кошторису.

Є такі механізми, для яких подібні нормативи відсутні. Відстежити їх дозволяє ретельний перегляд методичних вказівок та нормативної документації [7].

У даній статті розглянуто у якості прикладу підприємство «Укрелектромережбуд», в якому одним з показників витрат на об'єкті є перебазування техніки (перегін з бази, яка знаходиться в м. Бахмут до місця будівництва об'єктів).

ТОВ «Укрелектромережбуд» орієнтовано на будівельно-монтажні роботи з капітального будівництва, капітального ремонту та реконструкції повітряних високовольтних ліній електропередач, виробництво металоконструкцій. Відмінною особливістю будівництва від всіх інших галузей є те, що кінцевий продукт завжди нерухомий щодо землі, індивідуальний (навіть якщо об'єкти побудовані за одним і тим же проектом), розрахований на тривалу експлуатацію.

Згідно з укладеними договорами у 2015 році ТОВ «Укрелектромережбуд» 70% робіт виконувало в Дніпропетровській області. Перегін техніки в один бік становить 510 км. Підприємство отримує великі витрати в зв'язку з перебазуванням техніки. А так як у 2017 році планується виконання робіт в Київській та Чернігівських областях, було прийнято рішення про оренду транспортних засобів.

Основні механізми, які беруть участь в будівництві ліній електропередач: телевежа ТВ – 26, автокран КС 4561 16т, екскаватор Татра УДС114, бурова установка МРК-750.

Орієнтовну вартість перегону техніки до Дніпропетровської області розглянуто у таблиці 1.

Таблиця 1 – Орієнтовна вартість перегону техніки.

Найменування механізмів	Вартість перегону техніки, грн.
Телевежа ТВ – 26	7 175,41
Автокран КС 4561 16т	9 501,37
Екскаватор Татра УДС114	7 688,76
Бурова установка МРК-750	7 833,49
Всього:	32 199,03

Щомісячна вартість робіт 4-х механізмів при 22 робочих днях представлена у таблиці 2.

Таблиця 2 – Щомісячна вартість робіт механізмів.

Найменування механізмів	Вартість робіт механізмів, грн..
Телевежа ТВ – 26	90 205,14
Автокран КС 4561 16т	190 445,78
ЕкскаваторТатра УДС114	105 658,78
Бурова установка МРК-750	96 658,78
Всього:	411 968,40

Загальна сума витрат на перегін техніки та її експлуатацію на об'єкті склала:

411 968,40 грн. (робота) +32 199,03 (перебазування) = 444 167,43 грн.

У зв'язку зі збільшенням відстані перебазування техніки в Київську та Чернігівську області можливий варіант оренди спеціалізованої техніки за місцем побудови та встановлення ліній електропередач.

Згідно комерційних припущень по регіонах, орієнтовна вартість орендованої техніки представлена у таблиці 3.

Таблиця 3 – Вартість орендованої техніки.

Найменування механізмів	Вартість орендованої техніки, грн./год.
Телевежа ТВ – 26	510
Автокран КС 4561 16т	690
Екскаватор Татра УДС114	610
Бурова установка МРК-750	560

У перерахунку на місячні витрати:

Телевежа ТВ – 26:

510 грн. / год. * 22 дн. * 8 год. = 89 760 грн.

Автокран КС 4561 16т:

690 грн. / год. * 22 дн. * 8 год. = 121 440 грн.

Екскаватор Татра УДС114:

600 грн. / год. * 22 дн. * 8 год. = 107 360 грн.

Бурова установка МРК-750:

560 грн. / год. * 22 дн. * 8 год. = 96 800 грн.

Порівняння витрат роботи механізмів від використання орендованої техніки наведено у таблиці 4.

Таблиця 4 – Витрати на експлуатацію техніки на ТОВ «Укрелектромережбуд»

Найменування механізмів	Витрати на роботу механізмів власної техніки, грн.	Витрати на роботу механізмів орендованої техніки, грн.	Відхилення, грн.
Телевежа ТВ – 26	90 205,14	89 760,00	-445,14
Автокран КС 4561 16т	119 445,78	121 440,00	+1 994,22
Екскаватор Татра УДС114	105 658,78	107 360,00	+1701,22
Бурова установка МРК-750	96 658,70	96 800,00	+141,30
Всього	411 968,40	415 360,00	+3 391,60

Можна зауважити, що витрати на роботу орендованої техніки не зовсім відрізняються від витрат власної. Це можна пояснити тим, що підприємство бере техніку у дочірньої організації, тим самим ціна за оренду спеціалізованої техніки виходить нижча, ніж у сторонньої організації, і вона приблизно дорівнює витратам на роботу механізмів власної техніки.

Розрахункова економія коштів від оренди техніки за місяць становить:

32 199,03 (перебазування) + (- 3 391,60) (робота механізмів) = 28 807,43 грн.

Висновки.

Отже, у даній статті були проаналізовані витрати на перебазування техніки на об'єкт, який знаходиться на великій відстані від основного місця дислокації на прикладі підприємства з будівельно-монтажних робіт. Як показали результати розрахунків, які було отримано шляхом порівняння витрат на роботу зразків власної техніки та орендованої, вигідніше відмовитися від перебазування власної техніки та вдатися до взяття в оренду необхідних для будівництва машин і механізмів на місці проведення робіт при побудові ліній електропередач. Власне вартість оренди техніки трохи перевищує вартість власної, але за рахунок витрат на перевезення обладнання очікується досягти зниження витрат та економію коштів на підприємстві.

Список літератури

1. *Игуменников А. С.* Различие понятий «затраты» и «расходы» // Молодой ученый. – 2015. – №5. – С. 275-278.
2. *Лебедев В. Г.* Управление затратами на предприятии. / В. Г. Лебедев, Т. Г. Дроздова и В. П. Кустарев – СПб.: изд. Дом «Бизнес-пресса», 2006, 352 с.
3. *Б. Нидлз, Х. Андерсон, Д. Колдуелл.* Принципы бухгалтерского обліку. – Москва: «Фінанси та статистика», 1994.
4. *Любушин, Н. П.* Экономический анализ: учеб. для вузов / Н. П. Любушин – Москва: ЮНИТИ-М, 2011. – 448 с.
5. *Темиргалиева С. А.* Методика анализа затрат на производство и себестоимости продукции // Молодой ученый. — 2016. – №30. – С. 278-282.

6. Давидотч І. Є. Управління витратами як напрям підвищення ефективності роботи підприємств і організацій // Економічні проблеми розвитку будівництва в Україні (збірник наукових праць за матеріалами міжнародної науково-практичної конференції 1-2 червня 2001 р.). – Тернопіль: Економічна думка, 2001. – С. 17-20.

7. [Електронний ресурс]. URL: <http://gk-adept.livejournal.com/4173.html> (Дата звертання : 20.05.2017).

References (transliterated)

1. Igoumennikov A. S. *The difference between the concepts of "costs" and "costs"* // Young scientist. - 2015. - №5. - S. 275-278.

2. Lebedev V. G. *Management costs in the enterprise.* / V. G. Lebedev, Taras Drozdov and V. P. Kustarev – St. Petersburg : ed. Home "Business-Press", 2006, 352 p.

3. В. Nidlz, Н. Anderson, D. Kolduell *Accounting principles.* – Moscow: "Finance and Statistics", 1994.

4. Lyubushin N. P. *Economic analysis: a study for universities* / N. P. Lyubushin – Moscow.: UNITY-M, 2011. - 448 p.

5. Temirgalieva S. A. *Method of analysis of costs in production and production costs* // Young Scientist. – 2016. – № 30. – P. 278-282.

6. Davydotch I. E. *Cost management as the direction of improving the efficiency of enterprises and organizations* // Economic problems of construction in Ukraine (collection of papers for the Proceedings of the International Scientific Conference 1-2 June 2001 p.). – Ternopil: Economic thought, 2001 - P. 17-20.

7. [Electronic resource]. URL: <http://gk-adept.livejournal.com/4173.html> (accessed 20.05.2017).

Надійшла (received) 24.03.2017

Бібліографічні описи / Библиографические описания / Bibliographic descriptions

Резерви зниження витрат та економії коштів на підприємстві з будівельно-монтажних робіт / Т.О. Волошина, Т.В. Романчик/ Вісник Національного технічного університету “Харківський політехнічний інститут” (економічні науки). – Х.: НТУ „ХПІ”. - 2017. - № 24(1246).- С. 67-70 . Бібліогр. 7 назв. – ISSN 2519-4461.

Резервы снижения затрат и экономия средств на предприятии по строительно-монтажным работам / Т.А. Волошина, Т.В. Романчик/ Вестник Национального технического университета “Харьковский политехнический институт” (экономические науки). – Х.: НТУ „ХПІ”. - 2017. - № 24(1246).- С. 67-70 . Библиогр.: 7 названий. – ISSN 2519-4461.

Reserves for cost reduction and savings in the enterprise for construction and installation works / Т.О. Voloshyna, Т.В. Romanchyk/ Bulletin of National technical University "Kharkiv Polytechnic Institute" (economic Sciences). – Kharkiv.: NTU "KhPI". - 2017. - № 24(1246).- P. 67-70 . Bibliogr.: 7 names. – ISSN 2519-4461.

Відомості про авторів / Сведения об авторах / About the Authors

Волошина Тетяна Олександрівна – Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», студент; тел.: (095) 851-87-72; e-mail: tatianka20000@mail.ru.

Волошина Татьяна Александровна – Национальный технический университет «Харьковский политехнический институт», студентка; тел.: (095) 851-87-72; e-mail: tatianka20000@mail.ru.

Voloshyna Tetiana Oleksandrivna – National Technical University «Kharkiv Polytechnic Institute», student; tel.: (095) 851-87-72; e-mail: tatianka20000@mail.ru.

Романчик Тетяна Володимирівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри «Економіки та маркетингу», Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»; тел.: (097) 511-03-17; e-mail: tvromanchik@gmail.com.

Романчик Татьяна Владимировна – кандидат экономических наук, доцент кафедры «Экономики и маркетинга», Национальный технический университет «Харьковский политехнический институт»; тел.: (097) 511-03-17; e-mail: tvromanchik@gmail.com.

Romanchyk Tetiana Volodymyrivna – candidate of economic sciences, associate professor of the department of «Economics and Marketing», National Technical University «Kharkiv Polytechnic Institute»; tel.: (097) 511-03-17; e-mail: tvromanchik@gmail.com.